

Commissie notitie

Onderwerp: Nadere Regeling Tegenprestatie

Inleiding

Gemeente Eindhoven is door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) op de vingers getikt wegens het ontbreken van een verordening in het kader van de tegenprestatie (dat aan de wettelijke eisen voldoet). Deze verplichting bestaat sinds 1 januari 2015 (artikel 8a lid 1 onderdeel b Participatiewet, artikel 35 IOAW en artikel 35 IOAZ). Tot op heden voldoet gemeente Eindhoven hier niet aan.

In de meningsvormende vergadering van 30 mei jl. is de Verordening Sociaal Domein aangepast, met uitzondering van het onderdeel betreffende tegenprestatie. De gemeenteraad heeft aangegeven zich te willen beraden of en zo ja, in welke hoedanigheid, gemeente Eindhoven regels rondom de tegenprestatie wil opnemen. Daarbij gaven diverse raadsleden aan dat de raad in het verleden bewust heeft gekozen geen invulling van de tegenprestatie op te nemen. In het raadsvoorstel behorende bij de Verordening Sociaal Domein is in de raadsinformatiebrief in punt 2.6 t/m 2.9 uitgelegd waarom we niet voldoen aan de wet en waarom het Ministerie van SZW dit niet goedkeurt. Gemeente Eindhoven gaat er tevens vanuit dat inwoners met een Participatiewet-uitkering zich actief inzetten om aan het werk te komen en dat zij in hun eerste jaar (/jaren) al aan allerlei verplichtingen voldoen richting de arbeidsmarkt.

Tijdens de vergadering van 30 mei 2017 is geen overeenstemming bereikt over de te varen koers. De raad heeft dan ook gevraagd om een ingevulde Nadere Regeling (verder: NR), om tot een betere afweging te kunnen komen. Er is sprake van 2 opties:

- Er wordt geen invulling gegeven aan de tegenprestatie. Dit gaat uit van een principiële standpunt en is in lijn met eerder commitment van de gemeente Eindhoven.
- De nadere regels worden middels een lichte variant ingevuld om tegemoet te komen aan de eisen van ministerie van SZW en gemeente Eindhoven voldoet hiermee aan de wettelijke eisen.

Het voorstel omtrent het invullen van de NR, zoals opgenomen in bovengenoemd dossier onder kopje 2.8, is in samenspraak met de Cliëntenraad Sociaal Domein (CRSD) opgesteld. Zij hebben hun wensen voor de invulling van de NR middels een gesprek en mailwisseling kenbaar gemaakt en deze zijn zorgvuldig overwogen en verwerkt. Met deze notitie wordt aan uw raad advies gevraagd over de invulling van de NR tegenprestatie, ter bespreking in de meningsvormende vergadering van 3 oktober.

- Wettelijke taak
  - Tegenprestatie: onderdeel Participatiewet
- Kerntaak gekoppeld aan het werkprogramma van het college
- Onvermijdelijk

Advies gevraagd aan de commissie over

1. Het voorstel voor de invulling van de Nadere Regeling, onderdeel Tegenprestatie in Verordening Sociaal Domein (artikel 3.16 Verordening Sociaal Domein)
2. Zich tijdens de meningsvormende vergadering van 3 oktober uit te spreken over de Nadere Regeling behorende Tegenprestatie.

Nadere uitwerking tegenprestatie in de Nadere Regeling SD

Op verzoek van de gemeenteraad is verkend hoe de invulling NR er uit kan zien. Indien gekozen wordt voor invulling van de tegenprestatie, kan dit als volgt worden vormgegeven:

1. We leggen alleen een tegenprestatie op aan bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en alleen in bijzondere omstandigheden. Onder 'grote afstand tot de arbeidsmarkt' kan worden verstaan dat deelname van de bijstandsgerechtigde aan de arbeidsmarkt redelijkerwijs niet mogelijk is binnen één jaar.
2. Als 'bijzondere omstandigheden' kan aangemerkt worden dat een bijstandsgerechtigde nog geen andere activiteit verricht heeft, gericht op het verkrijgen van werk of participatie (zoals vermeld onder 4 sub a t/m f).
3. De inwoner met een bijstandsuitkering kan zelf invulling geven aan de tegenprestatie en komt daarvoor met voorstellen (vallend onder 4. sub a t/m f). Indien nodig kan daarbij ondersteuning worden geboden. Het college beoordeelt deze voorstellen. Indien inwoner niet zelf met een voorstel komt, legt gemeente Eindhoven een tegenprestatie op.
4. Als een inwoner één van de volgende activiteiten verricht, wordt dit aangemerkt als invulling voor de tegenprestatie en hoeft de inwoner geen additionele tegenprestatie te verrichten:

- a. Het leveren van mantelzorg, voor zover het verrichten van mantelzorg redelijkerwijs noodzakelijk is.
  - b. Het dragen van zorg voor langdurig thuiszittende kinderen;
  - c. Het verrichten van vrijwilligerswerk;
  - d. Overige maatschappelijke nuttige werkzaamheden.
  - e. Het volgen van taal- of beweegtrainingen;
  - f. Het werken aan persoonlijke problemen met als doel het invulling kunnen geven aan één van de vorig genoemde vormen (sub a t/m e);
5. De tegenprestatie wordt opgedragen voor maximaal 3 uur per week.
  6. De tegenprestatie wordt opgedragen voor maximaal 10 weken.
  7. De tegenprestatie wordt eenmalig opgedragen.

Argumenten

Hieronder volgen argumenten voor het wel instemmen met de NR tegenprestatie. Voor het niet aannemen gelden tegenovergestelde argumenten.

Voor Argumenten:

1. Gemeente Eindhoven voldoet aan de wettelijke verplichtingen (artikel 8a lid 1 onderdeel b Participatiewet, artikel 35 IOAW en artikel 35 IOAZ).
2. Sancties vanuit het ministerie worden voorkomen (hoogstwaarschijnlijk in de vorm van financiële kortingen).
3. De voorgestelde invulling van de NR is in lijn met het uitgangspunt van vrijwillige wederkerigheid en intrinsieke motivatie van inwoners om bij te dragen aan hun leefomgeving, zoals dat ook in de visie van WIJeindhoven terugkomt:
  - a. Mensen die reeds (maatschappelijk nuttig) actief zijn in de sociale basis of vrijwilligerswerk of mantelzorg verrichten zijn vrijgesteld van tegenprestatie
  - b. We zetten inwoners in hun kracht door hen zelf een idee aan te laten dragen voor de vorm en inhoud van hun tegenprestatie. Mits dit voldoet aan een aantal voorwaarden zoals opgenomen in de NR punt 4 a t/m f
  - c. Slechts indien bovenstaande punten niet van toepassing zijn wordt een dwingende optie door de gemeente Eindhoven voorgelegd
4. Door de specifiek eenmalige invulling van de NR (30 uur vrijwilligerswerk in 10 weken) staat de tegenprestatie het vinden van (duurzaam) betaald werk niet in de weg en is het een additionele handeling.
5. Door de specifieke invulling van de NR wordt verdringing op de arbeidsmarkt zoveel mogelijk voorkomen.

Alternatief en argumenten:

Het alternatief is dat gemeente Eindhoven de tegenprestatie niet uitvoert en geen invulling geeft aan de NR.

1. Gemeente Eindhoven maakt een statement dat de tegenprestatie niet het juiste middel is om mensen met een PW-uitkering te behandelen.
2. De Cliëntenraad Sociaal Domein (CRSD) is het op principiële en ethische basis oneens met elke vorm van formalisering van een tegenprestatie in de verordening.
3. Gemeente Eindhoven heeft extra werk indien een inwoner niet met eigen voorstel voor invulling komt en om te waken voor verdringing op de arbeidsmarkt. Hiervoor kan bijvoorbeeld een adviescommissie opgesteld worden. Dit heeft consequenties voor de formatie van de gemeente.
4. De kans op verdringing op de arbeidsmarkt door de tegenprestatie is aanwezig, immers moet een activiteit georganiseerd worden om inwoners te laten uitvoeren. Dit kan verdringing van bijvoorbeeld vrijwilligerswerk (al dan niet in de sociale basis) betekenen.

Kanttekening:

1. Gezien de gemeenteraad heeft aangegeven nog niet te weten welke van de twee keuzes zij gaat kiezen, is bij het opstellen van de NR (nog) niet gekeken naar de wijze waarop de tegenprestatie binnen gemeente Eindhoven verankerd wordt. Dit houdt in dat nog geen interne afstemming heeft plaats gevonden en niet met Stichting WIJeindhoven is afgestemd. Daarbij zijn nog geen opties bedacht om aan te dragen als inwoners geen eigen idee aanleveren en is nog geen adviescommissie (o.i.d.) opgericht. Als de gemeenteraad besluit om de tegenprestatie op te nemen zullen deze gesprekken zowel intern als extern plaats moeten vinden om te zorgen voor borging.
2. Als de gemeenteraad besluit te kiezen voor het principiële standpunt en geen invulling te geven aan de NR, geven we als gemeente Eindhoven een instrument uit handen om te kunnen sturen op participatie van inwoners in de samenleving.
3. Het standpunt van de CRSD is dat zij op basis van principiële en ethische bezwaren tegen elke vorm van formalisering van de tegenprestatie zijn. Er wordt een voorbeeld gezien in Amsterdam, dat er voor gekozen heeft niet aan de wettelijke taak te voldoen. (Amsterdam valt ook onder verscherpt toezicht van het ministerie van SZW en mag bijvoorbeeld niet experimenteren in de bijstand).
Desondanks is getracht om de belangen van de CRSD waar mogelijk zo veel mogelijk over te nemen en de tegenprestatie zo licht mogelijk in te richten.
4. Graag hadden we door een (uitgebreider) proces de NR ingevuld met de CRSD. Dit is nu niet mogelijk gebleken om twee redenen:

- Binnen het Sociaal Domein hebben we het co-creatie proces met de CRSD (nog) niet optimaal georganiseerd. In dit proces worden de eerste stapjes gezet. De tijdsdruk vanuit het ministerie laat ons echter niet toe om langer te wachten op een uitspraak/standpunt aangaande de tegenprestatie.
- Wegens de zomervakantie was het niet mogelijk de werkgroep een tweede keer bij elkaar te krijgen voor 22 augustus. De werkgroep leden van CRSD hebben aangegeven van 11 juli tot en met 30 augustus niet beschikbaar te zijn voor werk van de CRSD.

Procesafspraken

Behandeling in de meningsvormende vergadering van 3 oktober 2017.

Ter inzage gelegde stukken

Geen

Burgemeester en wethouders van Eindhoven,

secretaris